

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce **J. H.**, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 6. 2014, č. j. 14036/14/5000-14402-809436, a ze dne 9. 6. 2014, č. j. 14204/14/5000-14402-704389, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. 59Af 190/2014, o námitce podjatosti uplatněné žalobcem podáním ze dne 20. 12. 2014 a vznesené vůči všem soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová a JUDr. Pavel Vacek **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. 59Af 190/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhá zrušení shora specifikovaných rozhodnutí žalovaného. Žalobu původně podal u Krajského soudu v Brně, který věc postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem jako soudu místně příslušnému. Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci následně vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby. Na to reagoval žalobce přípisem ze dne 20. 12. 2014, v němž vznesl námitku podjatosti všech soudců krajského soudu v aktuálním obsazení s návrhem na jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí „*nejenom této věci*.“ Uvedl, že projednávaná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak dle jeho názoru „*opět reálně brož*“, že bude pokračováno v „*dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů*“.

Ve výroku jmenovaní soudci ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti shodně uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci. Necítí se být podjatí.

K námitce podjatosti všech soudců krajského soudu, resp. jeho správního úseku, Nejvyšší správní soud poznamenává, že rozhodovat o takové námitce má smysl toliko ve vztahu k soudcům, kterým byla dle rozvrhu práce daná věc přidělena k projednání a rozhodnutí. Jak plyne z rozvrhu práce Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, správní úsek tvoří pouze tři soudci (a jedna členka jako náhradnice v senátu 59 A, Ad, Af). Rozhodování

o podjatosti soudců v rozsahu stávající námitky se tedy prakticky rovná rozhodování o podjatosti všech soudců správního úseku daného soudu.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), podle kterého jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozoována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezájatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř právního státu. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti. V nastalém případě přitom žalobce žádný podobný vztah nenamítá.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s. (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. O takový případ však evidentně nejde, neboť věc je ve fázi řízení před krajským soudem coby soudem prvního stupně. Žalobce také nenamítá, že by se jmenovaní soudci jakkoliv podíleli na vydání rozhodnutí před správním orgánem.

Z velmi strohého odůvodnění námitky podjatosti (viz výše) lze usuzovat, že ji žalobce podal s ohledem na předchozí rozhodovací činnost krajského soudu. Zde je třeba znovu poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího

rozhodnutí, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti.

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti vůči soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

V důsledku tohoto způsobu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.). Je tomu tak proto, že v důsledku přednostního rozhodnutí o námitce podjatosti vznesené žalobcem a nevyločení uvedených soudců z projednávání a rozhodování předmětné věci nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. února 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu